

РАНА ИНТЕРВЕНЦИЈА НА ДЕЦА
РОДЕНИ СО ФАКТОР НА РИЗИК

•
Наташа Чичевска - Јованова
Оливера Рашиќ - Цаневска

Наташа Чичевска - Јованова
Оливера Рашиќ - Цаневска

РАНА ИНТЕРВЕНЦИЈА НА ДЕЦА РОДЕНИ СО ФАКТОР НА РИЗИК

Филозофски факултет
Скопје, 2013

**Наташа Чичевска-Јованова
Оливера Рашиќ-Цаневска**

**Рана интервенција на деца
родени со фактор на ризик**

**Филозофски факултет
Скопје, 2013**

Издавач:

Филозофски факултет, 1000 Скопје, бул „Гоце Делчев“ бр. 9А

Автори:

Проф. д-р Наташа Чичевска-Јованова

Доц. д-р Оливера Рашиќ-Цаневска

Рецензенти:

Проф. д-р Горан Ајдински

Проф. д-р Даниела Димитрова-Радојичиќ

Лектор:

Валентина Бачваровска

Печати:

Бомат графикс

Тираж: 200

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

616-053.31/.32-06-08

ЧИЧЕВСКА-Јованова, Наташа

Рана интервенција на деца родени со фактор ризик / Наташа
Чичевска-Јованова, Оливера Рашиќ-Цаневска. - Скопје : Филозофски
факултет, 2013. - 344 стр. : илустр. ; 24 см

Библиографија: стр. 285-290

ISBN 978-608-238-033-9

1. Рашиќ-Цаневска, Оливера [автор]. - I. Јованова, Наташа
Чичевска види Чичевска-Јованова, Наташа

а) Новороденчиња со фактор на ризик - Рана интервенција
COBISS.MK-ID 9511434

Содржина

Вовед	7
1. Деца родени со фактор на ризик.....	11
1.1. Ризични новороденчиња	13
1.2. Регистар за невроризични деца	14
1.3. Фактори на ризик.....	15
1.4. Недоносено	18
1.4.1. Причини за предвремено породување	20
1.4.2. Компликации кај предвреме родените.....	24
1.5. Новородено со мала родилна тежина	24
1.5.1. Опстанок и исход кај новороденчиња со мала родилна тежина	26
1.6. Родилна асфиксија	28
1.7. Интракранијална хеморагија	31
1.8. Неонатална сепса и/или менингитис.....	35
1.9. Жолтица кај бебето (неонатална жолтица).....	40
1.9.1. Причина за појава на жолтица кај бебето.....	40
1.9.2. Како да се препознае дали бебето има жолтица	40
1.9.3. Третман на жолтица кај бебињата	41
1.10. Деца кои биле сместени во одделот за интензивна нега и терапија (ОИИТ)	42
1.11. Деца од високоризични бремености	44
1.12. Апстиненцијален синдром (Neonatal Abstinence Syndrome – NAS).....	47
1.13. Новороденче од близначка бременост.....	49
1.13.1. Потенцијални опасности кај бременост со близнаци	50
1.14. Литература.....	53
2. Рана интервенција	61
2.1. Дефинирање на поимот рана интервенција.....	63
2.2. Програми за рана интервенција	65
2.3. Модели и тимови за рана интервенција	67
2.3.1. Мултидисциплинарен тим.....	68
2.3.2. Интердисциплинарен тим	68
2.3.3. Трансдисциплинарен тим	70

2.4.	Членови на стручниот тим за рана интервенција	74
2.4.1.	Работните задачи на педијатарот.....	74
2.4.2.	Работни задачи на медицинска сестра	76
2.4.3.	Работни задачи на дефектолог	78
2.4.4.	Работни задачи на психолог	80
2.4.5.	Работни задачи на логопед	82
2.4.6.	Педагог	82
2.4.7.	Социјален работник.....	83
2.4.8.	Биолог.....	83
2.4.9.	Специјалист стоматолог-ортодонт.....	84
2.5.	Литература.....	85
3.	Раст и развој	87
3.1.	Раст	89
3.1.1.	Фактори кои влијаат на растот	89
3.1.2.	Карактеристики на телесниот раст и развој	95
3.1.2.1.	Раст во должина и висина	95
3.1.2.2.	Раст во телесната тежина.....	97
3.1.2.3.	Комбинирање на телесната тежина и висина: телесен масен индекс (ТМИ).....	100
3.1.2.4.	Менување на пропорциите на телото	106
3.1.2.5.	Разлики во растот на поодделни органи и ткива.....	111
3.2.	Развој	112
3.2.1.	Одредување на поимот зрелост	115
3.2.2.	Фактори кои влијаат на развојот.....	117
3.2.3.	Законитости во развојот.....	120
3.2.4.	Критичен период за развој.....	126
3.2.5.	Развојна криза	129
3.3.	Проценка на зрелоста на организмот	130
3.3.1.	Проценка на созревањето на коските - коскена возраст.....	130
3.3.2.	Развој на забите	132
3.3.3.	Развој на нервниот систем	135
3.3.4.	Влијанието на хормоните врз растот и развојот	136
3.4.	Литература.....	139

4. Проценка на гестациската старост на новороденчето.....	143
4.1. Време на проценување на гестациска старост.....	145
4.2. Зошто е важна раната проценка	147
4.2.1. Физиолошки и клинички особини на новороденчето	151
4.2.2. Надворешни карактеристики на новороденчето за проценка на гестациската старост.....	158
4.2.3. Достигнат степен на развој на мускулен тонус кај новороденче.....	168
4.2.3.1. Пасивен тонус	170
4.2.3.2. Активен тонус.....	179
4.1.1.3. Квалитативни промени во мускулниот тонус кај новороденчето во текот на третото тримесечје од феталниот живот	187
4.3. Рефлекси кај новороденчето за проценка на гестациската старост.....	189
4.3.1. Рефлексите како дијагностичка алатка.....	191
4.3.2. Кожни рефлекси.....	193
4.3.3. Очни рефлекси	196
4.3.4. Орални рефлекси	202
4.3.5. Рефлекси на фаќање	207
4.3.6. МОРО рефлекс (рефлекс на прегрнување)	212
4.3.7. Рефлекс на вкрстена екстензија	215
4.3.8. Рефлекс на одење (Автоматски од)	217
4.3.9. Рефлекс на лазење	219
4.3.10. Рефлекс на бегање.....	220
4.3.11. Рефлекс на пречекорување (рефлекс на скапила)	221
4.3.12. Магнет рефлекс (одговор).....	222
4.3.13. Рефлекс на ослободување на рацете (Arm Passing Reflex).....	223
4.3.14. Стетоскоп-рефлекс.....	224
4.3.15. Тетивни рефлекси	225
4.3.16. Асиметричен тоничен вратен рефлекс (рефлекс на виолинист, поза на мечувалец).....	226
4.3.17. Симетричен тоничен рефлекс на вратот.....	228
4.3.18. Вратен исправувачки рефлекс (Neck ricting reflex)...	228

4.3.19. Рефлекс на пливање.....	229
4.4. Општо однесување на новороденчето (според гестациската старост)	230
4.5. Литература.....	232
5. Водич за следење на созревањето, растот и развојот кај деца од раѓање до 4 години	237
5.1. Новороденчето во првиот месец	239
5.2. Втор месец.....	246
5.3. Трети месец.....	250
5.4. Четврти месец	253
5.5. Петти месец	257
5.6. 6 и 7 месец.....	260
5.7. 8 и 9 месец	265
5.8. 10 и 11 месец.....	269
5.9. 12 месеци.....	273
5.10. 15 месеци.....	276
5.11. 18 месеци.....	278
5.12. 21 месец	280
5.13. 2 години	280
5.14. 3 години	283
5.15. 4 години	285
5.16. Општи импликации (показатели) за можни нарушувања во развојот	287
5.17. Литература.....	291
6. Семејството на децата со пречки во развој	295
6.1. Раѓање на дете со пречки во развојот	314
6.1.1. Прв период на информирање и помош од стручно лице	317
6.1.2. Први реакции на родителите кои имаат дете со пречки во развојот.....	321
6.1.3. Родители на дете со пречки во развојот	328
6.2. Односот на браќата и сестрите кон детето со пречки во развојот	333
6.3. Односот на бабите и дедовците кон детето со пречки во развојот	336
6.4. Литература.....	338